

залежить від багатьох факторів, включаючи правильне планування виробництва, ефективне управління підприємством, глибоке розуміння ринку та використання маркетингових стратегій, дотримання стандартів якості та безпеки продукції, доступ до капіталу та кредитів тощо.

Інформаційні джерела:

1. Филевич Л.Г., Попова Л.О., Прядко О.М., Мітяєва Т.Л., Прибилович Л.А. Комерційна діяльність: навчальний посібник з дисципліни «Комерційна діяльність». – Харків: ХДУХТ, 2014. - 225 с.: іл.

АГРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА КУКУРУДЗИ У 2023 РОЦІ

Дмитренко Є.О., здоб. ОС «бакалавр»
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Р.М. Остапенко**
Державний біотехнологічний університет

До початку повномасштабної війни виробництво кукурудзи в Україні було одним із пріоритетних і високоприбуткових напрямів агробізнесу: 2021 року посівні площі під кукурудзою подвоїлися, порівнюючи з 2010 роком, та сягнули 5,4 млн. га. Відповідно, загальне виробництво зернових збільшилося втричі - до 38,6 млн тонн.

Завдяки вдосконаленим технологіям обробітку та впровадженню високопродуктивних гібридів врожайність на великих площах у 2021 році сягнула понад 10 тонн з гектара. Наприклад, у Вінницькій області врожайність кукурудзи 2021 року склала 9,6 т/га на 458,9 тис. га, у Чернігівській області - 9,71 т/га на 568,9 тис. га, у Хмельницькій області - 11 т/га на 303,9 тис. га, у Тернопільській обл. 169,7 га за врожайності 9,1 т/га. У багатьох господарствах рентабельність кукурудзи перевищила 100% [1].

З огляду на високу вартість виробництва кукурудзи, незаперечно, що оптимізація виробничих ресурсів, підвищення ефективності, оптимізація використання генетичних ресурсів і боротьба з вологістю та спекою є нагальними питаннями для цього та наступного сезону. Ці цілі можуть бути досягнуті за допомогою відповідних організаційних, фінансових і технічних рішень.

Однак загальна собівартість виробництва в сезоні 2022 року зросла майже вдвічі до 45-50 тис. грн/га через значне зростання цін на мінеральні добрива, паливо, сушіння зерна та логістику. Спричинена посухою нестача врожаю в більшості регіонів у поєднанні з високими виробничими витратами призвела до того, що в більшості випадків собівартість зерна виявилася надлишковою. У результаті більшість фермерів зазнали негативних економічних наслідків. У результаті фермери скоротили посівні площі під кукурудзу в цьому сезоні, а деякі навіть відмовилися садити кукурудзу взагалі. На мій погляд, така стратегія ризикована. Наявність вологи та ринкові умови можуть значно

змінитися цього сезону (ціни на добрива вже впали на 20-25%), відповідно зміняться й економічні результати.

Звертає на себе увагу висока ефективність застосування рідких форм добрив на кукурудзі у фазі 7-8 листків із використанням культиватора, оснащеного дисковим робочим органом, здатним вносити добрива в міжряддя на глибину 12-15 см. Крім того, ці робочі органи не чинять надмірного механічного навантаження на ґрунт, а отже, роботи можна проводити, не спричиняючи надмірної втрати води. Водночас рослини можуть поглинати поживні речовини практично відразу, оскільки добривам не потрібен час для розчинення.

Аналіз структури виробничих витрат в інтенсивному виробництві кукурудзи показує, що найбільша частка виробничих витрат припадає на добрива (40%), а на сушіння зерна - 25-30%. Тому оптимізація цих статей має першорядне значення.

Результати досліджень і виробництва показують, що можна знизити дози мінеральних добрив приблизно на 25-30% від рекомендованої кількості без істотного зниження ефективності виробництва. Насамперед необхідно впроваджувати такі способи та строки внесення мінеральних добрив, які підвищують їхню розчинність у ґрунті та знижують їхню хімічну та фізико-хімічну фіксацію ґрунтовим поглинальним комплексом (особливо фосфору).

Особливе значення має локальне внесення стартових добрив (NP, NPK) типу амофосу та нітроамофоски в дозах 0,5-1 ц/га за рядового посіву.

Доведено, що стартові добрива стимулюють розвиток кореневої системи рослин і позитивно впливають на подальше споживання поживних речовин і води, а також полегшують перехід до репродуктивної стадії кукурудзи та значно знижують ризик водного стресу під час критичної стадії росту та розвитку кукурудзи, а саме цвітіння.

Важливим аспектом поліпшення живлення рослин є використання ґрунтових резервів, тобто створення оптимальних умов для мобілізації поживних речовин із ґрунтових резервів. Добре відомо, що мобілізація поживних речовин тісно пов'язана з діяльністю корисних мікроорганізмів, грибів та актиноміцетів. Глибоке розпушування, яке є основним методом обробітку ґрунту дисковими та долотоподібними культиваторами, сприяє формуванню оптимальної структури, водно-фізичних властивостей верхнього шару ґрунту та забезпечує високий рівень активності корисної мікробіоти. Він також знижує витрати на обробіток ґрунту на 30-50% порівняно з оранкою [2].

Генетика відіграє важливу роль у стабілізації врожайності кукурудзи. Сьогодні існує потреба в гібридах, здатних не тільки повністю окупити вкладені ресурси, а й протистояти несприятливим умовам довкілля, таким як посуха, високі та низькі температури.

Інформаційні джерела:

1. Бобильов О. Світовий ринок зернових культур в 2021/22 МР: в очікуванні високої конкуренції. [Електронний ресурс] / О. Бобильов // АПК-Інформ. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/opinion/1520730>.

2. Corn 2022 Export Highlights [Електронний ресурс] // U.S. Department of agriculture. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.fas.usda.gov/corn-2021-export-highlights>.